

# VAN DE REDACTIE

U heeft de laatste Baerne van 2010 in handen. Met drie artikelen die een boeiende blik werpen op de recente geschiedenis van Baarn. 'Sloopwerken in Baarn' is het bijzondere relaas van een bekende en markante Baarnaar. Een verslag uit 'de oude doos'. Het gesprek is lang geleden opgenomen en onlangs herontdekt door Arie Twigt die in deze Baerne een (deel van de) transcriptie publiceert. Het is mede door de bijzondere verteltrant van De Ruijter waardoor het een lezenswaardig artikel is geworden.

Tot eind januari is in de Oudheidkamer de tentoonstelling Spelend Baarn te zien. Daar zijn onder andere producten te zien afkomstig uit de vroegere Baarnse speelgoedfabriek Koda. De expositie was voor Annemieke Geerts aanleiding de archieven in te duiken om de geschiedenis van deze fabriek te beschrijven.

Willemijn Booy tenslotte doet verslag van haar speurtocht naar het wel en wee van het bijzondere gebouw dat zo trots aan de kop van het Amaliapark staat: het vroegere hotel Zeiler. Het is het derde deel van de serie waarvan eerdere delen verschenen in december 2009 en juni 2010.

Wij wensen u veel leesplezier.

**De redactie**

## INHOUD

<b>Sloopwerken in Baarn. Drie generaties De Ruijter aan de Zandvoortweg:</b>	<b>2</b>
<b>De geschiedenis van speelgoedfabriek Koda</b>	<b>10</b>
<b>De geschiedenis van hotel Zeiler (deel III)</b>	<b>20</b>

Voorzijde omslag: Verwerking van de gekapte boomstammen voor het huis van De Ruyter

### Frits Booy winnaar Van Alphen Prijs

Frits Booy, redacteur van Baerne, heeft vorige maand de Hieronymus van Alphen Prijs 2010 uitgereikt gekregen. Booy kreeg de prijs vanwege zijn tienjarig voorzitterschap van de Stichting Geschiedenis Kinder- en Jeugdliteratuur (SGKJ) en zijn vele publicaties over allerlei onderwerpen uit de geschiedenis van de kinder- en jeugdliteratuur. De prijs wordt sinds 2000 jaarlijks door de SGKJ uitgereikt aan iemand die zich verdienstelijk heeft gemaakt op het gebied van het beheren, waarderen, propageren en bestuderen van en het publiceren over de Nederlandse kinder- en jeugdliteratuur uit heden en verleden.

## SLOOPWERKEN IN BAARN - DRIE GENERATIES

### DE RUIJTER AAN DE ZANDVOORTWEG

Op 27 november 1984 ging Jan van de Pol met een cassette recorder op bezoek bij Jan de Ruijter (1904 – 1984) en maakte een interview voor de Historische Kring Baerne. Ruim vijftig jaar na dato werd deze cassette herontdekt door Arie Twigt. Hieronder een ingekorte versie van het gesprek. Bij zijn zoon Jan de Ruijter (Johannes Jacobus), inmiddels ook tachtig jaar oud, is naar bijpassende foto's gezocht.

door: Arie Twigt



Jan de Ruijter (1904 – 1984)

Jan Sr. vertelde het volgende:

"Mijn vader is begonnen als los arbeider. 's Winters hielp hij in de kolenhandel. 's Zomers kwam er wat grondwerk los en het hele jaar werden er bomen gerooid. Ook hebben we schepen gelost aan de

Baarnsche Dijk. Om vier uur 's ochtends beginnen met vier man. Twee in het ruim aangeven en twee met de kruiwagen over de loopplank de wal op. Zo'n schip moest wel in één dag leeg. Aan het eind van de dag had je dan vier maal 90 cent verdiend. Dat heb ik zelf ook nog gedaan, samen met oom Jaap, een broer van mijn vader. Op een gegeven moment zei mijn vader tegen oom Jaap: 'Ik heb er schoon genoeg van. De hele dag van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat ploeteren voor een paar rotcenten. Ik ga proberen om bomen te kopen.'

De eerste die hij kocht, ik zal het nooit vergeten, waren bomen in Soest, drie lindebomen aan de Lange Brinkweg. Die werden gekapt en we brachten ze hier naar de werf aan de Zandvoortweg.

Toen woonde oude Piet van de Brink aan de Eikenweg. Dat was een kniepert hoor! Afijn, daar kwam Piet van de Brink aan lopen.

Nu was een van de bomen van binnen rot-tig. 'Zijn die bomen voor de handel?', vroeg Piet.



Zittend op boomstammen, de oprichter van het bedrijf voor zijn huis aan de Zandvoortweg

'Jazeker', zei mijn vader. 'Wat moeten ze kosten?' 'Dat ligt eraan welke je eruit pikt.' Laat hij nou net die slechte uitkiezen. 'Maar dat is wel de slechtste die er bij is; ik zeg het je maar.' 'Ja, daar kan ik het wel mee doen.' 'Dat wordt dan zeven gulden.' Daarvoor moesten we de boom nog bij hem brengen ook."

#### Het slopen begint

"Op een gegeven moment moest de villa van Wolf, schuin tegenover de Wilhelminalaan, gesloopt worden. Toen zegt mijn vader: 'Daar moesten we maar aan meedoen'.

Nu was er een zekere Vos, die woonde op

de Torenlaan. Hij was van huis uit een Rijks tekenaar. Die was door omstandigheden afgekeurd en had zelf ook in de aannemerij gezeten. Hij kwam naar mijn vader toe en zei: 'Aan die inschrijving van die villa wil ik ook meedoen.'

'Nou', zegt mijn vader, 'dat is jouw zaak.' 'Doe jij ook mee?' 'Ja', zegt mijn vader, 'wij doen mee.'

Ook waren er een Amersfoorter, een zekere Van Gulick, en ene Van Naarden, een metselaar, die inschreven. We waren dus met z'n vieren.

Van Gulick pakt hem. Wij zaten daaronder en onder ons zat Vos. Afijn, Vos komt naar ons toe en zegt: 'Dat spijt me nu toch zo dat

ik die villa niet gekregen heb. Ik zou die Van Gulick wel winst willen geven.'

'Nou', zegt mijn vader, 'dan moet je naar hem toegaan.'

'Ja, maar willen jullie hem dan voor mij slopen?'

'Dat moet je maar met die jongen afmaken.' (Dat was ik dan.) 'Ik begin er niet aan.'

'Als ik Van Gulick nou vijftig gulden winst geef?'

'Dat moet je helemaal zelf weten', zei mijn vader, 'maar ik vind het veel te duur.'

Vos naar Amersfoort.

Komt terug en zegt: 'Ik heb hem veertig gulden winst gegeven.'

En toen nam ik de villa van hem aan. Twaalfhonderdvijftig gulden.



*Het huis van de De Ruijters aan de Zandvoortweg*

Maar er zat wel veel handwerk aan. Stenen bikken en stapelen.

Kwamen ze vragen of ik al stenenbidders had. Nee, maar dat is een klein kunstje, zei ik. Ik had daar zo mijn mannetjes voor: Kinderdijk, Jan Rolferts, Plagbeurs, Volendam, enz. Ik zette die mannen aan het werk voor anderhalve cent per steen. Dat kan je je nu niet meer voorstellen. Als je al stenenbidders zou kunnen krijgen, zou je toch gauw twintig cent per steen moeten betalen.

Maar ik zeg nog dagelijks tegen onze jongens die het bedrijf voortzetten<sup>1</sup>, dat het hartstikke zonde is van al dat materiaal. Honderdduizenden stenen rijden ze zo naar de Eem (waar ze vermalen worden, red.).

Ijzeren balken kon je wel gebruiken. Tegenwoordig drukken ze zo'n gebouw in elkaar, de balken komen er onder en zijn

krom.

Ze hebben er geen tijd meer voor om het zoals vroeger te doen. Toen ging er geen materiaal verloren. Alles verkocht je. Nu willen ze zelfs het hout niet meer hebben, terwijl er toch veel allesbranders zijn."

### **Bomen rooien**

"Ik moet nog vaak denken aan het bomenrooien met mijn vader. We hadden eens een meneer De Jager. Die was rijk geworden in Nederlands-Indië. Die woonde aan de Oude Utrechtseweg, aan het eind. Daar had mijn vader een lindeboom aangenomen voor een goeie prijs. Wij erheen. Zo'n boom moet eerst uitgekleeft worden, anders kan hij niet vallen.

Ik ging 's ochtends om zeven uur de boom in en zaagde de eerste tak eruit. Die ging knarts, knarts met veel lawaai tegen de grond.

Komt De Jager naar buiten.

'Wat mot dat daar?'

'Wij komen die boom rooien.'

'Dat is mij te vroeg hoor. Ik word wakker van jullie. Jullie kunnen om een uur of negen terugkomen.'

'Nou meneer, dat spijt me, maar dan komen we nooit meer terug. Voor die centen kunnen we geen verloren uren hebben. Waar moeten wij het geld vandaan halen?'

'Die betaal ik.', zei De Jager.

En dat gebeurde."

### **Villa's slopen**

"In de oorlog was er bijna geen werk, maar erna kwamen er weer sloopwerken los. Muis Sacrum bijvoorbeeld. Dat was een moeilijk ding. Een steile kap hè. Maar dat is een kwestie van bekijken. Slopen is gevaarlijk werk. En Muis Sacrum was een

stevig gebouw. Ik heb nooit begrepen dat het gesloopt moest worden.

'Ik heb er nog een mooie deur aan overgehouden', zegt mevrouw De Ruijter, 'compleet met glas in lood erin.'

'Ja, dat is ook zo.'

Het was een moeilijk gebouw om te slopen, dat muurwerk was zo hard, man.

Net zoals het Lyceum, ook zo'n moeilijke klus.

Jammer dat we niet bijgehouden hebben wat we allemaal gesloopt hebben.

Op de Prins Hendriklaan had je die van Stork, op het hoekje van de Koningsweg, waar die notaris woont, wat was zijn naam?

O ja, Wolter, en mevrouw, hoe heette ze ook alweer, en dokter Dooienhoek.<sup>2</sup>

'Hoe heette die mevrouw nou toch?'

'Dunnewold, ja dat was het, Dunnewold.'



*Verwerking van de gekapte boomstammen voor het huis van De Ruijter*



*Sloop van de School met de Bijbel in de Laanstraat. Rechts Jan de Ruijter in gesprek met mevrouw Hooier. Links zijn beide zonen.*

En verderop had je Baarnestein, met die beelden, die hebben we niet gesloopt. Wel die aan de overkant, waar Van Dijen gewoond heeft. Daarnaast, Overman, die hebben we ook gesloopt. Aan de andere kant van de Koningsweg bij dokter Klein, daar op dat hoekje hebben we er ook een gesloopt: van de ouwe Timmer. Naast dokter Klein woonde mevrouw Hengstdijk. Nou dan had je er zo al een stuk of zeven acht, alleen al op de Prins Hendriklaan. Er was toen zoveel sloopwerk in die tijd. De bommen hebben we toen laten varen. Eigenlijk jammer, maar we moesten kiezen."

#### **Amerikaans grenen**

"Ik sloopte op de Lage Vuursche dat hou-

ten huis, waar nu dat hotel staat, direct als je van Baarn komt aanrijden rechts. Daar woonde vroeger een boer/houthandelaar, ene Veldhuizen, met een stel koeien.

Ik kreeg bericht van Van Oostrum om dat huis te slopen.

'Daar staat hij. Wat kan ik er voor beuren?'

'Dan moet ik het eerst van binnen bekijken.'

We gaan naar binnen en ik bekeek de zaak. Op de zolder lagen vloerdelen van vijf centimeter dik. Amerikaans grenen. Maar ik kon nergens op die zolder een gaatje vinden om te zien hoe die balklaag eruit zag. Eronder was het allemaal stukadoorswerk, ook niks te zien. Ik dacht dat moet ik maar gokken.

'Weet je nu wat hij waard is?'

'Ja, eenentwintighonderd en geen gulden meer.'

'Dat valt me een beetje tegen', zegt hij. Hij praat zo zeker. En z'n vrouw was er ook bij. Die is nog erger dan hij.

'Nou man, dan ga je toch naar Hilversum, daar zitten ook slopers.'

'Ik had het toch zo graag gedaan aan De Ruijter.'

'Nou dan is het klaar.'

'Ja, maar niet voor die prijs. Weet je wat we gaan doen. We gaan eerst koffie drinken.'

Wij koffie drinken en daarna zegt hij:

'Kom er eens uit. Zeg eens wat je netjes wil geven.'

'Ik zal het in mijn boekje schrijven en jij schrijft het ook op.'

Toen schreef ik 2400 gulden.

Hij keek zo in mijn boekje en toen liet hij

zijn prijs zien: 2300 gulden.

'Nou, nou ben je toch fout hè, nu heb ik hem honderd gulden te duur.

'Ben je koopman ja of nee?'

'Zeker, alledag.'

'Dan moesten we maar afrekenen.'

'Schrijf maar een briefje, hier heb je vast duizend gulden', want die had ik in mijn zak gestoken.

'Maar hij moet wel snel afgebroken worden.'

'Dat is niet zo erg, dat komt wel in orde.'

Buitenom zaten allemaal van de brede rabatdelen, vijf centimeter dik Amerikaans grenen.

We halen de kap eraf en komen aan de zoldervloer. Balken van elf meter lang, 25 x 25 cm, allemaal Amerikaans grenen!

Die balklaag verkocht ik later aan een paar



*Jan de Ruijter in de al half gesloopte boerderij aan de Zandvoortweg*



*Sloopwerkzaamheden aan een boerderij aan de Zandvoortweg*

heren uit Heerlen. Die moesten er mee restaureren. Ze kwamen de werf op, hun vrouwen waren er ook bij. Ze lopen op die balken toe en een zegt:  
 'Wil je die verkopen?'  
 'Ja, liever dan weggeven.'  
 'Dat begrijp ik.'  
 'Wat moeten ze kosten, per meter of per kubiek?'  
 'Nee, per meter.'  
 Ik verkocht ze voor 4400 gulden.  
 'Weet jij hier iemand die ze kan bezorgen?'  
 'Jawel, Kees Dekker.'  
 We zaten toen net tegenover dat café.  
 'Dan gaan we daar naar toe.'  
 We troffen Kees thuis.  
 Hij gaat mee.  
 Ik draaide een beetje achter ze en geef Kees

een seintje.  
 'Wat moet dat vervoer gaan kosten?', vroegen ze aan Kees.  
 'Achthonderd gulden.'  
 'Dat moeten we dan maar doen.'  
 Later vroeg ik aan Kees:  
 'Is de prijs naar je zin?'  
 'Ik had 500 gulden in mijn hoofd, maar toen jij daar zo achter draaide, voelde ik wat.'  
 'Het is restauratiewerk, dat mag wel wat kosten', zeg ik.  
 'Nou, ik heb er een leuke vracht aan!'"

#### **De brandbel van de pastorie**

"O ja, die pastorie bij de katholieke kerk. Die pastoor Snelders kwam nog wel eens bij Jaap de Boer en toen ik er ook was, zei hij: 'Als je netjes oppast heb ik nog wat te verdienen voor je.'  
 'Zo, en dat is?'  
 'Nee, dat hoor je later nog wel.'  
 Maar ik had al wat gehoord van Jaap.  
 'Nou ja, dan hoor ik het te zijner tijd wel.'  
 Een anderhalve maand later komt hij aan bij Jaap en wij waren er ook.  
 'Nu zal ik je het vertellen.'  
 'En dat is, Eerwaarde?'  
 'De pastorie.'  
 'En wat dan?'  
 'Daar komt een nieuwe op, want deze is slecht. Lekkage. Je mag komen kijken wanneer je wilt, maar er is een ding: de ge-

brandschilderde ramen blijven eigendom.'  
 Maar je had van die begroeiing tegen de muur op en daaronder zat een koperen brandbel. Dat wist ik. Afijn, ik bracht een bod uit en na veertien dagen kreeg ik bericht van de pastoor.  
 'Jan', zei hij, 'het kan gebeuren. En je weet het, de gebrandschilderde ramen...'  
 'Ja, dat weet ik.'  
 'Ik weet wanneer je begint met slopen en dan ben ik veertien dagen weg, want dat is niets anders dan stof en beroerdigheid.'  
 'Je kunt het bekijken zoals je wil', zeg ik, 'en voor ons is het wel makkelijk als we geen pottenkijkers hebben.'  
 Dat kon ik wel tegen hem zeggen.  
 Maar hij noemde nooit de brandbel.  
 We waren druk aan het slopen met de kap en daar zie ik hem nog steeds lopen.  
 'Hoe is het, Eerwaarde, gaat u nog met vakantie?'  
 'Nee, ik heb er nog eens over nagedacht, maar ik dacht, nee, laat ik het maar niet doen. Die paar weken moet ik de rotzooi maar trotseren.'  
 Afijn, wij kwamen aan de borstwering toe, waaraan ook die bel aan een balk hing. We hadden hem eraf en ja hoor, toevallig kwam net de pastoor naar buiten. Hij pakt die bel en zegt: 'Ho, daar ben ik wat vergeten.'  
 'Wat dan, Eerwaarde?'  
 'Die bel.'  
 'Nu is het de mijne hoor.'  
 'Kunnen we daar niet een verhaaltje aan breien, dat hij toch hier blijft?'  
 'Als het er helemaal op aan komt en u wilt hem graag hebben, dan laat ik hem hier.'  
 'Ja, maar dan wil ik hem wel betalen.'



*Jan de Ruijter jr*

'Nee, dat wil ik ook niet.'  
 'Je weet ook wel, de koffie en thee is hier goed.'  
 Dat was zo. We hadden nog drie man extra lopen, die van aannemer Wortel, die weinig werk hadden." ■

*Met dank voor hun medewerking aan Jan de Ruijter jr en zijn vrouw.*

Het volledige interview wordt eind januari 2011 op de website van de Historische Kring geplaatst.

1) In 1984 leidden zijn zonen Jan (Johannes Jacobus) en Hans (Johannes) het bedrijf.

2) De namen van de villa's zijn op de cassette vaak niet goed te verstaan. Ook namen van personen zijn soms moeilijk te herleiden. Graag uw reacties.

## DE GESCHIEDENIS VAN SPEELGOEDFABRIEK KODA

### EEN EIGENWIJZE BAARNSE JONGEN...

Frits Köhler was een Baarnse jongen en voorbestemd om de poelierszaak van zijn ouders over te nemen. Maar daar had hij helemaal geen zin in. Zijn passie lag bij houtbewerking. Als jonge jongen maakte hij houten speelgoedbootjes en later zelfs zeewaardige zeiljachten. Direct na de oorlog kreeg hij het idee om een speelgoedfabriek te beginnen, maar dat was niet zo simpel als het leek.

door: Annemieke Geerts

#### Hofleverancier

De familie Köhler had een poelierszaak aan de Sophialaan 2. Later verhuisde de zaak naar de Nieuw Baarnstraat 47. Ze waren hofleverancier van koningin Emma, koningin Wilhelmina en later van

koningin Juliana. Zoon Frits was geboren in 1911 en voorbestemd om de zaak, die zijn opa opgezet had, over te nemen. In 1927 komt Frits zonder diploma van school en gaat in de zaak van zijn vader werken. Weliswaar met tegenzin, want



*De poelierszaak Köhler aan de Sophialaan 2. In witte jas Gerrit Köhler, naast hem moeder Köhler-van Ooik, voor hen zoontje Frits en in zwart pak grootvader Frits. Hij was de oprichter van de poelierszaak, maar ook hout- en marmerschilder*

het poeliersvak boeit hem totaal niet, maar school nog minder. Wel is Frits dol op boten en dus besluit hij een zeilkanootje te kopen. Samen met een vriend zeilt hij er de Eem mee af. Niet veel later besluit hij een zeewaardige zeilboot te kopen. Het wordt een bouw pakket voor een 12 kwadraat BM, dat hij via het blad 'De Waterkampioen' bestelt. Daarmee is hij de eerste Baarnaar die een eigen zeilboot op de Eem heeft. Gegrepen door het zeilvirus bouwt Frits daarna nog talloze boten die hij meteen doorverkoopt. In 1936 overlijdt de vader van Frits. Samen met zijn moeder werkt hij in de poelierszaak. Tijdens de mobilisatie moet Frits in dienst. Terug in Baarn bouwt hij naast enkele zeilschepen ook speelgoedautootjes, hijskraantjes en modelzeiljachtjes. Zijn werkruimte heeft hij in de voorkamer, en de winkel dient als magazijn. Inmiddels is Frits, voor de tweede keer, getrouwd en in 1944 vader geworden van zoon Frits.

#### Het begin

Zomer 1945. Baarn krabbelt langzaam op uit de oorlog. Frits Köhler is vastbesloten om het poeliersvak vaarwel te zeggen en zijn eigen speelgoedfabriek te beginnen. Met een doos zelfgemaakt speelgoed onder de arm, gaat hij de boer op. Hij reist heel Nederland door om zijn speelgoed bij winkels aan de man te brengen. En met succes. Hij haalt voor maar liefst honderdduizend gulden aan orders binnen. Reden genoeg voor hem om zijn eigenwijze plannen verder door te zetten en een speelgoedfabriekje te beginnen. Hij start de fabriek op 1 april 1946 samen met

Henk van Dam, tot dan toe eigenaar van een sigarenzaak aan de Sophialaan, maar van huis uit eigenlijk meubelmaker. De fabriek heet Koda, een samenvoeging van hun achternamen Köhler en Van Dam.

#### Vestigingsvergunning

Henk en Frits nemen meteen zes man in dienst, want ze hebben flink wat orders. Het speelgoedbedrijf wordt gevestigd aan de Acacialaan in de voormalige timmerfabriek van de heer Van Tol. Toen was het alleen nog zaak een vestigingsvergunning te krijgen van de overheid. Een fluitje van een cent zou je zeggen, want een startend bedrijf met zo'n orderportefeuille dat moet je de ruimte geven. Maar daar denken de ambtenaren in Den Haag heel anders over. Een poelierszoon moest toch niet denken dat hij het ineens kon schoppen tot fabrieksdirecteur. Nee, een schoenmaker, of in dit geval poelier, moest zich maar bij zijn leest houden. En dus wordt de aanvraag vele keren afgewezen.

Met heel veel pijn en moeite krijgt Frits het uiteindelijk toch voor elkaar om een vergunning te bemachtigen, maar daar stellen de ambtenaren dan wel een aantal beperkende voorwaarden aan. Zo mag Frits geen gebruik maken van de, door de overheid geregelde, houttoewijzing. Maar ondernemer als hij is, bedenkt hij een andere, bijzondere, manier om aan hout te komen. Op een zondag maakt hij met vrouw en kinderen een boswandeling. Kijkend naar de bomen ziet hij heel veel dood hout en bedenkt dat hij dat misschien wel kan kopen. De volgende





Eemnesserweg 12, postbus 97, 3740 AB Baarn  
Telefoon: (035) 541 33 21, telefax (035) 541 81 53  
E-mail: info@debaarnsenotarissen.nl

*Uw oude of nieuwe huis meesterlijk geschilderd?*

SCHILDERSBEDRIJF



CANTONLAAN 1 - 3742 CH BAARN  
TEL. (035) 542 28 93 - FAX (035) 543 02 58

***Voor Baarn en omstreken van oudsher bekend***



**VEERKAMP**  
*Bed & Linnen*

LAANSTRAAT 91 3743 BD  
BAARN 035 5413521  
WWW.VEERKAMPBAARN.NL





**APOTHEEK JULIUS**

Sinds 1886



**M.A. Smulders - de Jong apotheker**

**UW GENEESMIDDEL  
ONZE ZORG**

Laanstraat 26, 3743 BG Baarn

Telefoon (035) 5412432

Fax (035) 5421021

E-mail [apotheekjulius@ezorg.nl](mailto:apotheekjulius@ezorg.nl)

[www.apotheekjulius.nl](http://www.apotheekjulius.nl)

**ERICA**

LINGERIE & BADMODE

Voor deskundig advies

Voor grote maten

Nachtgoed en Dusters

Reuma ondergoed

Uw maat met de juiste cup A t/m H

Voor kleine maten

Voor hele grote maten

Badpakken en Bikini's

Heren ondergoed

*En wij proberen het bijna onmogelijke mogelijk te maken*

Laanstraat 71a, 3743 BC Baarn, Tel. 035 642 00 73



juwelier

van doorm

Al vier generaties liefde voor 't vak.

Brinkstraat 14-16 3741 AN Baarn Tel: 035-5413107  
[info@juwelievandoorm.nl](mailto:info@juwelievandoorm.nl) [www.juwelievandoorm.nl](http://www.juwelievandoorm.nl)



**GALERIE-INLIJSTATELIER DE ZOETE INVAL**

- \* litho's – zeefdrukken – etsen - gravures en foto's van Oud Baarn.
- \* keus uit meer dan 100 diverse houten lijsten
- \* facet spiegels in vele maten met een lijst die U zelf uitzoekt
- \* passe-partouts in alle maten en kleuren  
ook rond en ovaal en meerdere uitsnijdingen

Pr. Marielaan 21 Baarn. 035-5412781

open: woensdag tot en met zaterdag doorlopend van 11.00-16.00 uur

[www.galeriedezoeteinval.nl](http://www.galeriedezoeteinval.nl)





Groepsfoto van medewerkers van de Kodafabrik in de jaren vijftig

dag wendt hij zich tot de bosbaas van pa-leis Soestdijk en doet hem een voorstel. Na overleg met de rentmeester kan hij het hout voor f 7,50 de kubieke meter kopen. De productie kan eindelijk van start gaan.

#### Hausemann & Hötte

In 1947 neemt het bedrijf een heel belangrijke stap. Frits legt contact met de Amsterdamse speelgoedfirma Hausemann & Hötte NV. Dit bekende bedrijf, dat onder andere de merknaam Jumbo voert, besluit grote hoeveelheden van zijn speelgoed te laten fabriceren door Koda. En dus rollen er talloze houten rijdieren, bouwauto's, locomotieven, kiepauto's en kranen de Baarnse fabriek uit.

Vandaar dat Frits Köhler in 1948 besluit om uitsluitend voor groothandels te gaan

produceren. Hoewel het hem zakelijk voor de wind gaat, is de situatie thuis minder rooskleurig. Frits' tweede zoon Frederik, die in 1947 werd geboren, overlijdt zes maanden na zijn geboorte.

Maar Frits gaat door met zijn bedrijf. Naast het produceren voor anderen gaat hij ook door met het bedenken en produceren van eigen modellen. In 1949 presenteert Koda voor het eerst tachtig houten speelgoedmodellen op de Utrechtse Jaarbeurs. Het blanke speelgoed van beukenhout vindt gretig aftrek en het personeelsbestand van de fabriek groeit uit tot maar liefst vijftig man.

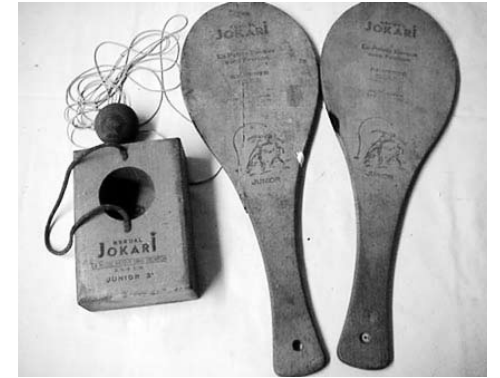
#### Spiegels voor Indië

Toch staat de productie in de fabriek onder druk. Het bedrijf heeft namelijk te maken met een seizoensproduct.

Kinderen in de naoorlogse jaren krijgen hun speelgoed alleen op hun verjaardag en op Sinterklaasavond. Na 5 december neemt de vraag naar speelgoed enorm af en wordt het erg rustig in de fabriek. Om de vijftig arbeiders toch aan het werk te houden bedenkt Frits zogenaamd 'zomerspeelgoed', houten zeilbootjes en springtouwen om de verkopen in de zomer enigszins op peil te houden. Maar deze verkopen zijn niet genoeg om de fabriek 's zomers draaiende te houden. Daarom zoekt Frits contact met andere branches. Zo produceert hij 100.000 spiegels voor het leger in Indië. Het aparte is dat deze besteld worden door het Rijks Inkoop Bureau. Dus dezelfde overheid, die hem een paar jaar daarvoor nog een vestigingsvergunning weigerde omdat zij niet konden geloven dat een poelier ook een speelgoedfabriek kon runnen, bestelt vervolgens enorme hoeveelheden artikelen bij hem.

#### Jokari

Elke generatie kent wel een spel dat in haar tijd enorm populair was. Voor de mensen die opgroeiden in de jaren vijftig is dat het Jokari-spel. Het werd in de jaren veertig uitgevonden in Amerika en uitgebracht door de firma Jokari uit Dallas. De uitvinding bestaat uit een houten racket met daaraan een rubberen bal die met een lang elastiek bevestigd is aan een houten blok. Zodra je de bal wegslaat, zorgt het elastiek ervoor dat hij direct terugkomt. Op die manier kun je in je een-tje tennis spelen. Een Franse firma krijgt een licentie om het



Het bekende Jokari-spel

spel in Europa op de markt te brengen en laat het maken door Koda. Duizenden spellen zijn er in die jaren uit de Baarnse fabriek gerold. De productie van al die houten artikelen levert natuurlijk ook heel veel afvalhout op. Maar daar weet Baarn wel raad mee. Menig huis in Baarn is betimmerd met het afvalhout van Koda. In de volksmond heet de fabriek daarom ook wel de 'latjesfabriek'.

#### Op volle toeren

In 1950 ontstaat er een verschil in mening over de bedrijfsvoering tussen Frits en compagnon Van Dam. Henk laat zich daarop uitkopen en Frits gaat samen met procuratiehouder J. D Vos verder met de fabriek.

In 1952 schrijft de *Baarnse Courant* dat Koda is uitgegroeid tot een houtverwerkend industrieel bedrijf met bovenfrezen die wel 20.000 omwentelingen per minuut kunnen maken. Inmiddels wordt het aangeleverde hout elders op maat gezaagd en pas als het uit de droogka-

mers komt, naar de fabriek gebracht. Het bedrijf begint dus uit zijn jasje te groeien. Frits probeert daarom grond te kopen op de Noordschil, maar krijgt geen toestemming om zijn fabriek daarheen te verhuizen. Gelukkig is er achter het fabrieksterrein nog genoeg ruimte om uit te breiden. Bovendien is het terrein aangemerkt als industrieterrein, dus uitbreiding is mogelijk.

En zo komen er drie loodsen achter de fabriek te staan. De houtfabriek blijft op volle toeren draaien. Niet alleen produceert het speelgoed, maar ook talloze andere nijverheidsproducten voor internationale bedrijven en regionale bedrijven zoals de firma in schoolmaterialen, Luctor NV uit Baarn. Zij bestelt artikelen voor de huishoudscholen zoals houten deegrollers, dienbladen, naaidozen, kasten en schooltafels. Het bedrijf Balamundi, het tegenwoordige BN International, uit Huizen is maar liefst twintig jaar klant bij Koda, die houten luifels en zonweringen voor dit bedrijf maakt. Daarnaast blijft Frits af en toe boten bouwen en vat hij in de jaren vijftig zelfs even het plan op om caravans te gaan maken... En zo weet Frits de fabriek jarenlang goed draaiende te houden.

### De ondergang

Eind jaren zeventig slaat het noodlot toe. De gemeente is in 1979 bezig met de doortrekking van de Plantaanlaan vanaf de brandweer in de richting van de Berkenweg tot de Zandvoortweg tegenover de Goeman Borgesiuslaan. Maandenlang is de Acacialaan, en dus

ook de fabriek, onbereikbaar voor het verkeer. De gemeente weigert iets aan de situatie te doen en zo ligt het bedrijf maandenlang stil. In 1979 levert Koda bij de gemeente een schadeclaim van f 40.000 in, maar krijgt nul op het rekest. In 1982 stapt het bedrijf daarom naar de Raad van State en die stelt het in het gelijk. De gemeente Baarn moet alsnog het bedrag betalen inclusief de achterstallige rente, samen f 54.000. Maar het is inmiddels te laat voor Koda. Het bedrijf is niet meer te redden.

Zoon Gert Köhler gaat daarna nog verder in het pand met zijn fabriekje in houten Doe Het Zelf Producten. Maar het hart van Gert ligt eigenlijk in de muziek. Hij is trompettist in diverse dixielandbands en jazzorkesten. Daarnaast heeft hij zijn eigen geluidsstudio. Gert verhuurt het grootste deel van de oude Kodabedrijfspannen aan andere bedrijven, waaronder pofertjeskraamhouder Van der Steen die er 's winters zijn kraam stalt. Vader Frits is inmiddels helemaal uit de zaak, maar woont wel achter het huis van zijn zoon aan de Acacialaan. Hij bemoeit zich nog wel een beetje met het bedrijf van Gert, maar liever knutselt en kookt hij.

### Bedrijfsverzamelgebouw

Halverwege de jaren tachtig vat Gert het plan op om het fabrieksterrein om te bouwen tot bedrijfsverzamelgebouw en wil zodoende onderdak bieden aan meerdere bedrijven. Maar dat plan stuit zeer tegen de borst van de gemeente, die het niet binnen het bestemmingsplan van Noordnoordwest vindt passen.



*Het oude pand van Koda aan de Acacialaan in de jaren vijftig*

Bovendien is ze het niet eens met de twee bouwlagen die Gert wil en zij wil de strook gemeentegrond niet verkopen waar Gert parkeerplaatsen wil maken. De gemeente vindt dat hij een kleiner en lager pand neer moet zetten, maar dat is voor Gert onacceptabel, omdat een kleiner pand niet rendabel genoeg is. Maar liefst dertien jaar lang strijden gemeente en Gert Köhler over het bedrijfsverzamelgebouw dat er uiteindelijk nooit zal komen. In 2000 gooit Gert de handdoek in de ring. Hij zet het terrein en zijn bijbehorende huis te koop voor 2,9 miljoen gulden en besluit na verkoop Baarn voor altijd te verlaten.

### Apotheek

In 2001 is het terrein verkocht aan de eigenaar van apotheek Bierhaalder. Hij dient een plan bij de gemeente in voor een gezondheidscentrum. De apotheker, die tot dan toe in de Nieuw Baarnstraat zat, wil graag verhuizen naar een beter bereikbare locatie. Ook wil hij gaan samenwerken

met diverse huisartsen in Baarn. Dit keer voelt de gemeente wel wat voor het plan dat architectenbureau SVP heeft uitgewerkt. Ze kunnen zelfs de strook grond voor de parkeerplaatsen erbij kopen. In 2002 wordt dan ook al gestart met de sloop van de oude Kodafabriek. Oprichter Frits maakte de sloop van het pand nog wel mee, maar een jaar later overlijdt hij, 92 jaar oud.

Zoon Gert vertrekt voorgoed naar Laren. Nooit wil hij meer iets te maken hebben met de gemeente Baarn. Amper zes jaar later overlijdt hij na een langdurig ziekbed in een Amsterdams ziekenhuis. Van de eens zo trotse Baarnse speelgoedfabriek Koda is daarmee niets meer over. ■

Noten:

Artikelen uit de *Baarnsche Courant* 1952 t/m 2009

Interview met Frits Köhler verschenen in de *Baerne* van maart 1998

[www.hetgroenegrav.nl](http://www.hetgroenegrav.nl)

## DE GESCHIEDENIS VAN HOTEL ZEILER EN VAN ZIJN GEBOUW (III)

WAT ER VERDER MET HOTEL ZEILER GEBEURDE  
EN OVER DE METAMORFOSE VAN HET GEBOUW

Zeventig jaar lang, van 1886-1956, was het toen zo prachtige gebouw aan het Stationsplein 6 (nu nr. 62), recht tegenover het station, het vermaarde hotel Zeiler. Christiaan Fredrich Zeiler liet dit gebouw zelf neerzetten, direct voor een mooi groot huis, Villa Amalia, en verbond beide met elkaar. Zie voor de eerste twee delen: Baerne 2009-4 en 2010-2.

door: Willemijn Booy-de Jongh



Hotel Zeiler ten tijde van de fam. Zeiler (coll. Booy)

### 1956-1962 W.J. Rowel

Na de familie Zeiler kwam het hotel in

1956 in handen van de heer W.J. Rowel, die hotelhouder in Zierikzee was geweest. Voor de naamsbekendheid bleef het hotel Hotel Zeiler heten; deze naam had Rowel van de familie Zeiler gekocht.



Hotel Zeiler ten tijde van Rowel (coll. F.W. Mulder)

Rowel gooide het echter over een andere boeg. Het moest een hotel worden voor grote groepen, die met bussen aangevoerd werden. Daarbij gaf hij het hotel een geheel ander aanzicht: de klimop ging van de muren en de vier grote kastanjes voor het hotel, die prachtig als zonnenscherm dienden, werden gekapt. In plaats daarvan kwamen er parasolletjes. De sfeervolle tuin aan de achterkant met een kastanje, twee hazelaren en een walnotenboom en in het voorjaar vol met krokussen, moest het ook ontgelden, want deze werd niet meer onderhouden.

Op bovenstaande foto zien we ook dat het hekwerk op het dak voor het groot-

ste deel is verdwenen.

Terwijl de Zeilers destijds zelf in het souterrain woonden - want daar kon je je gasten toch niet onderbrengen - ging Rowel op de bovenste verdieping wonen. Ook werden de chefkok en de oberkelner aan de kant gezet. Het moet voor de dames Zeiler, die nog enige tijd hun medewerking verleenden voor een soepele bedrijfsverandering, een doorn in het oog geweest zijn. Maar ook de gasten die er na de oorlog permanent hun intrek hadden genomen, voelden zich er niet meer thuis en de meeste vertrokken dan ook naar een pension, zoals pension Hageman.

Van die nieuwe bedrijfsvoering van

Rowel kwam niets terecht. Volgens mevrouw E. Zeiler had hij het gewoon niet in de vingers en was hij ook nog eens geen prettig mens: *'Hij was zelfs een halve analfabeet, maakte tal van (schrijf)fouten. En om de verandering te schetsen: Eens vroeg een verlate gast om een 'oeuf-poché'. Niemand in het hotel wist meer wat dat was en men vroeg het toen aan mevrouw Zeiler. Natuurlijk wist ze dat en in hun tijd waren de menu's dan ook in het Frans. Dan moest ze het ook maar maken: een ei heel voorzichtig breken boven kokend water, waarin een scheutje azijn en daarin laten glijden, zodat het niet uit elkaar valt en dan enkele minuten in dat water houden dat net aan de kook moet blijven'*. Dat vergt vakmanschap en daar ontbrak het Rowel nu juist aan, zoals ook op ander gebied, wat het volgende aangeeft.

Het zal in 1958 geweest zijn dat een echtpaar, net uit de trein gestapt, een kopje koffie wilde drinken en daarvoor voorzichtig hotel Zeiler binnenging. Het was er doods, zij zagen niemand en er kwam ook niemand op hen af. En omdat het hen ook niet erg aanstond, gingen zij maar gauw naar buiten.

Volgens de familie Zeiler hielp deze nieuwe eigenaar het hotel helaas naar de knoppen. Deze formule van Rowel hield het dan ook maar slechts zes jaar uit.

De (af)betaling van de koopsom van het hotel aan de N.V. van de familie Zeiler ging ook al heel moeizaam. Pas toen Rowel het hotel doorverkocht, betaalde zijn vrouw, mevrouw Rowel-Visser die de feitelijke eigenaar was, het grote

resterende deel uit. Zij vertrokken naar Maastricht.

In die tijd (eind jaren vijftig) werd er in hotel Zeiler een paar jaar een afdeling van Philips' Phonographische Industrie (PPI) gehuisvest. Philips was met zijn platenindustrie in 1950 - omdat zij in Hilversum, hun eerste keus, niet welkom waren - in Baarn terechtgekomen in villa Hoogwolde en met een fabriek op de Torenlaan. Die afdeling in hotel Zeiler kwam toen van de Torenlaan en heette 'Klank', wat later 'Recording' werd. Er werden daar o.a. muziekopnames overgezet op glasplaten. Deze afdeling zat aan de achterkant van het hotel in drie tot vier (hotel)kamertjes; dat zal in het achterhuis geweest zijn. Dit duurde tot eind 1962/begin 1963, toen deze afdeling terugging naar de Torenlaan.

In de laatste jaren dat de familie Zeiler het hotel nog runde, dreef het hotel waarschijnlijk ook deels op PPI, doordat de mensen ervan er vaak kwamen lunchen en andere bijeenkomsten hielden zoals een aantal internationale conventies.

#### 1962-1964 Hotel Royal

In 1962 probeerden twee nieuwe eigenaren het nog eens. Het waren de heren Nix en Baarda die, verenigd in de exploitatie maatschappij Aleos, al het zo befaamde 17e-eeuwse hotel De Zalm in Gouda en hotel Marconi in Bergen aan Zee bezaten. Zij gaven het Baarnse hotel een nieuwe naam, Hotel Royal (waarschijnlijk om de koninklijke uitstraling van Baarn); zij wilden dit hotel weer in



Losse hotelpulletjes (foto auteur van coll. G. Meyer, Bergen aan Zee)

oude luister herstellen en gingen aan de slag om het van binnen en van buiten te laten opknappen.

In de kelder van hotel-restaurant Meyer in Bergen aan Zee bevinden zich nog enkele dozen met spulletjes uit het oude hotel Zeiler. Het gaat onder meer om metalen serviesgoed, waaronder een enorme soepterrine met daarin 'Hotel Zeiler' gegraveerd (zie ook de foto in deel II, in *Baerne* 2010-2, blz.8) en een glas voorzien van het monogram 'HZ'.

Eigenaar Gerard Meyer vertelt hoe hij aan deze spullen is gekomen: *'Nix en Baarda hadden in 1964 van de NCRV een heel mooi bod op het gebouw gekregen en het daarom aan de NCRV verkocht.* (In en zelfs buiten voor het hotel werd toen in de zomer van 1964 een grote openbare verkoop gehouden van de inboedel, die dagen duurde. Fantastische wijnen gingen voor een krats weg. WB). *Van de op-*

*brengst van het hotel en de inboedel kochten ze een hotel in Spanje, in Tarifa aan de kust (hotel De Balcon, met een grondprijs van 5 cent per vierkante meter). Maar zoals dat zo vaak gaat, op een gegeven moment gingen die twee heren uit elkaar en daarbij kreeg Nix het hotel in Spanje en Baarda de twee hotels in Nederland. En toen Baarda met hotel Marconi (dat later Monsmarum heette en nu al weer een paar jaar leegstaat) stopte en de inboedel veilde, kocht ik op die veiling dat bewuste serviesgoed van hotelzilver'.*

Toen was er in Baarn van al die hotels van weleer bijna niets overgebleven. Uiteindelijk hield alleen hotel De



Glas met monogram 'HZ' (foto auteur, van coll. G. Meyer, Bergen aan Zee)



17 febr. 1966; Het gebouw met ervoor de rijtoer van prinses Beatrix en Claus na hun ondertrouw (deelkopie van 'Oud Baarn vanuit de lucht', foto KLM Aerocarto, van Fred Lammers)

la Promenade (De Prom) toen en nu moedig stand. Er kwamen wel nieuwe hotels bij, zoals hotel-café-restaurant Groeneveld en later Onder de Linden in de Hoofdstraat, maar als hotel zijn deze ook al weer afgevallen. Nu heb je naast 'La Promenade' alleen nog in het buitengebied hotel De Hooge Vuursche en in Lage Vuursche hotel De Kastanjehof.

#### **Van 1964 tot 1986 De NCRV**

Doordat in 1964 de Nederlandse Christelijke Radiovereniging, de NCRV, het pand kocht, was dat het einde van het gebouw als hotel. Maar het werd nu, na bijna tien jaar, wel weer gedurende een wat langere tijd, 22 jaar, intensief

gebruikt.

De NCRV bestond uit de omroep in Hilversum en de vereniging, waarvan de activiteiten voor de Baarnse tijd in Ede en Wageningen gehuisvest waren. Deze wilde men dichterbij Hilversum plaatsen en in één gebouw onderbrengen. Dat begon met het tijdelijk onderbrengen van twaalf man in een villa aan de Prins Hendriklaan en een kleine afdeling in een noodgebouw achter op het terrein van het voormalige hotel, op de plek waar de fietsenstalling annex het dierenverblijf was. Aan de linkerkant van het grote gebouw, net om de hoek op de Amaliaalaan, werd het magazijn gebouwd met er boven twee woningen,

ook bovenop elkaar, waarin medewerkers kwamen te wonen; dat was direct naast de Park(Volvo)garage. Dit werd meteen op deze manier een allegaartje van gebouwen (zie foto) en deze zijn ook al weer verdwenen.

Op de foto zien we nog de neo-renaisance-achtige stijl van de gevel en van de entree van het gebouw, maar het hekwerk op de rand van het dak is nu helemaal verdwenen.

Daarna werd het grote pand, onder leiding van architect J.H. v.d. Zee uit Bussum, van binnen en van buiten heel grondig verbouwd, zodanig dat het de grootste metamorfose onderging; het aanzicht van het prachtige hotel werd

veranderd in een strak en wit kantoorgebouw, waarbij ook de entree gemoderniseerd werd. Ook werd het inwendige van het gebouw niet gespaard, waarbij o.a. de plafonds verlaagd werden. Het sfeervolle van weleer was er toen wel volledig vanaf en Christiaan Fredrich Zeiler moet zich in zijn graf hebben omgedraaid.

Hierna werd het pand in 1967 pas echt door de NCRV in gebruik genomen met beneden het ontvangstcentrum met de directie, verder met de afdeling organisatie en propaganda, de ledenadministratie en de financiële administratie, het secretariaat, en heel kort de redactie en advertentie-aquisitie van de omroepgids (die gedrukt werd bij C. de Boer in



Het gebouw ten tijde van de NCRV (van F.W. Mulder, via Th. Hagethorn)





*De blokkendoos (foto auteur)*

Hilversum) en de uitgave van de gids. Al met al in totaal zo'n zestig à zeventig medewerkers.

Aan de achterkant, waar Villa Amalia als het achterhuis stond (zie foto in deel I) werd een nog drastischer verbouwing gepleegd. In de plaats van deze villa kwam een soort blokkendoos oftewel twee blokken op elkaar, waarvan de bovenste iets groter is dan de onderste. Hoe konden de 'schoonheidscommissie' en de gemeente Baarn dit allemaal goedkeuren? Het werd een kantine en deze blokken-

doos is er nog steeds. Daarbij moest de eens zo mooie achtertuin natuurlijk als parkeerterrein gebruikt worden en werd daarvoor geheel versteend.

Het moet de NCRV toen voor de wind gegaan zijn, want het gebouw moet al een behoorlijk bedrag gekost hebben, maar voor die drastische verbouwing was kennelijk ook geld genoeg.

Na 22 jaar, in 1986, werden alle activiteiten weer verplaatst, nu naar Hilversum en werden aldaar geconcentreerd rond de studio in nieuwbouw aan de Schuttersweg, Baarn achterlatend met een grote gestripte witte blokkendoos;

van de mooie versierselen, van binnen en van buiten, was zo goed als niets overgebleven.

Er volgden daarna rommelige jaren voor het gebouw, zelfs met volledige leegstand.

#### **1986-1988 Holec**

Holec, met drs. J.C. Smit uit Lage Vuursche als directeur, hield zich bezig met zware elektrische technieken. Het had fabrieken in Amersfoort, Hengelo, Nijmegen en Ridderkerk en enkele buitenlandse filialen. Het bedrijf hield zich bezig met ontwikkeling, productie en verkoop van componenten en systemen, die nodig zijn voor het opwekken, distribueren en verkopen van elektrische energie. Holec ontwikkelde en produceerde ook besturingssystemen voor treinen, bussen en trams. Verder werden

er installaties geleverd voor bijzondere schepen als baggerschuiten, veerboten en onderzeeërs.

In het pand zou de directie haar intrek nemen en waarschijnlijk zouden er ook de bedrijfsopleiding en trainingsfaciliteiten voor de medewerkers komen. Maar het liep anders. Het bedrijf gebruikte het pand in die korte tijd alleen maar voor het directiesecretariaat, dat voorheen in Utrecht zat. Nooit meer dan vijftien mensen waren er werkzaam.

Na anderhalf jaar, toen Smit al vertrokken was, besloot de directie het pand al weer af te stoten, om te verhuizen naar een reeds bestaand groot kantoorpand in Amersfoort, op het industrieterrein De Isselt, waar ze ook reeds verkoopvestigingen bezat. Door de nieuwe ontsluitingsweg was het concern daar goed bereikbaar.



*Het gebouw ten tijde van Holec (Hist. Kring)*



### 1988-1993 Transtext Industries Nederland b.v.

Deze onderneming had een aantal bedrijven onder zich, die zich bezig hielden met productontwikkeling en -verbetering en marketing in de brede zin des woords. *'We zijn een soort Willy Wortels, uitvinders dus, op het gebied van veiligheid, de tuin, de food-sector, maar ook reclame, presentatie, noem maar op'*, aldus directeur Van de Meene in een interview met de *Gooi- en Eemlander*. Eerder werkte deze onderneming verspreid op verschillende adressen. Van de Meene had ook grootse plannen, als het goed zou gaan lopen, om het gebouw weer wat in oude luister te herstellen, zoals herstel van de voorgevel en het dak.

De bedrijven die zich er in vestigden, waren zover bekend:

*De Blok Innovation bv.* Dit bedrijf van F. de Blok was al vanaf 1987 in Naarden een ontwerp bureau op allerlei gebied, daarna kwam het in Baarn. Volgens een krant van 5/4/1991 kwam het ontwerp 'De keuken van de toekomst' in het Autotron in Rosmalen uit de koker van deze eigenaar. Maar De Blok had in mei 1990 zijn bureau al weer uit de Transtext Holding teruggekocht. En volgens het telefoonboek van 1992 zat het bedrijf dan om de hoek op Amaliaaan 47.

*Framework publicity bv.* Dit bedrijf was gespecialiseerd in reclame en presentatie.

*Dataprocess Informatica Systeemhuis.* Dat was een dochter van het Bouwfonds Nederlandse Gemeenten. Zij zou met een kleine 50 werknemers naar Baarn

komen, waarbij ze op de eerste en tweede verdieping plus een deel van het souterrain gehuisvest zou worden. Waarschijnlijk ging dat niet door.

Het is niet duidelijk wat er met al deze bedrijven gebeurd is. Ze staan nog in het telefoonboek van 1992, dus op De Blok Innovation na. Maar in het telefoonboek van 1993 zijn ze niet meer terug te vinden, ook Transtext Industries niet. Of ze verhuisd of failliet zijn gegaan, is onbekend.

### 1993-1998 Leegstand

*'Het pand kwam daarna in handen van twee vastgoedjongens, een b.v. die ook weer failliet ging. Een mevrouw die gelieerd was aan de familie Duyvis, had hun een hypotheek verstrekt en door dat faillissement bleef zij aan het gebouw vastzitten. Het lukte haar niet het gebouw gauw door te verkopen, waardoor het een aantal jaren leegstond en verder verpauperde'*, aldus de heer Th. Hagethorn, die het gebouw uiteindelijk van haar kocht.

### 1998-heden Th. Hagethorn

In mei 1998 kocht Th. Hagethorn het gebouw. Hij liet het zeer verwaarloosde pand van binnen en van buiten opknappen. Ook de moderne entree werd weer enigszins in oude luister hersteld. En van binnen bracht hij de situatie weer deels terug naar de situatie van voor de NCRV-tijd door onder meer de verlaagde plafonds eruit te laten halen en door de ruimtes lichter te maken. Helaas kon het witte stucwerk aan de buiten-

gevel er niet meer van afgehaald worden. Wel hoopte hij het hekwerk op het dak over de hele breedte en enigszins in oude stijl terug te laten brengen. Met dit alles redde hij het pand van de ondergang. Hij doopte het grote gebouw: 'Villa Amalia', wat eigenlijk een foutieve naam is, want destijds heette alleen het achterhuis zo.

In 1999 kreeg hij ervoor van *Mooi Baarn* een prijs voor 'De beste restauratie'.

Hagethorn zat zelf met zijn zelfstandige vermogensbeheerbedrijf 'International Assets' genaamd, op de bovenste verdieping. De rest van het gebouw verhuurde hij aan verschillende instanties.



De huidige huurders van het pand



De prijs die Th. Hagethorn in 1999 kreeg van Stichting Mooi Baarn voor de restauratie van het pand

Maar in maart 2010 verkocht hij zijn zaak aan de eigenaren van beleggingsfonds Antaurus, dat al gehuisvest was in het gebouw. Hagethorn is wel eigenaar en beheerder van het gebouw gebleven. ■

### BRONNEN:

(Rowel) Dames E. Zeiler en G.A. Doorman, heer en mevrouw Tijssen (Baarn), het notulenboek van de aandeelhoudersvergaderingen van de fam. Zeiler via de heer F.W. Mulder (De Wilgen)

(PPI) De heren G. Warmer, E. Vermeulen, W. Hellweg, allen uit Baarn, K. Witteveen (Bussum), H. Lauterslager (Putten), Mevr. J. van Donselaar (Maarssen) en vele anderen.

(Hotel Royal) Mevrouw E. Zeiler (Baarn), de heer G. Meyer (Bergen aan Zee)

(NCRV) Mevrouw A. Geijtenbeek en de heer A. van Manen (Ermelo).

(Holec) Gooi- en Eemlander van 21 maart 1986, Baarnsche Courant van 11 jan. 1988

(Hist. Kring)

Transtext Industries, enz. uit Gooi- en Eemlander van 13 jan. 1988 en andere kranten

(Hist. Kring)

En de heer Th. Hagethorn.

### OPROEP

Zijn er lezers die aanvullingen kunnen geven op dit artikel? Wilt u deze dan melden aan de reactie van *Baerne*; schriftelijk, telefonisch of per e-mail.

#### Rectificaties en aanvullingen

In deel (II) zijn enkele fouten geslopen. Onderaan bladzijde 6 wordt F.A. Bouman genoemd. Hij was, anders dan wat daar staat, officier van de marinestoomvaartdienst der 1e klasse. Bladzijde 8: Hotel de Pauw stond op de hoek van de Eemnesserweg (en niet de Laanstraat) en de Nieuwstraat. Onder het kopje 'De oorlogstijd' moet staan dat het hotel toen weer winst maakte misschien, doordat 'De Zeilers' een goede relatie hadden met Indiëgangers die daar toen misschien logeerden. Aan het eind hiervan moet staan: 'Net als haar schoonmoeder kwam zij niet uit een familie met hotelervaring'. Dat was nu juist zo opmerkelijk.

De heer Ed Vermeulen (geb. 1942) meldde nog dat hij na 1948 vaak met Robberse, die op Laanstraat 66 een groente- en fruitwinkel had, meeging naar hotel Zeiler om bestellingen af te leveren. Hij kwam daar dan in de keuken, die erg veel indruk op hem maakte. Hetzelfde was het geval met mevrouw J. van Kouterik-Koops van het vroegere Verkadewinkeltje, die vanaf 1940 in hotel Zeiler de Verkadeproducten afleverde en daarna zelfs soms in het achterhuis, villa Amalia, kwam, waar 'het heel statig' was, zo vertelde zij.

## SPELEN EN SPEELGOED

De tentoonstelling *Spelend Baarn* in de Oudheidkamer is 23 oktober geopend en heeft in de afgelopen weken al veel bezoekers enthousiast gemaakt voor al het speelgoed uit vroeger tijden. Zelfs zo, dat bezoekers een poppenserviesje schenken of hun bliken modeltreinen uit begin vorige eeuw in bruikleen afstaan.

De kleurrijke expositie neemt u mee naar de wereld van het speelgoed uit onze kindertijden, zoals poppen en auto's. Naar speeltuinen, schoolpleinen en straten waar allerlei spelletjes werden gespeeld. Er is speelgoed te zien van de vroegere Baarnse speelgoedfabriek Koda en in de tv-hoek

worden opnamen getoond van spelende Baarners uit vroeger tijden.

Ook is er een modelspoorbaan met rijdende treintjes en schaalmodellen van het NS-station en het Buurtstation, waar het Stichtse lijntje zijn begin- en eindpunt had en waarin tegenwoordig restaurant De Generaal gevestigd is.

De expositie is tot eind januari te bezoeken op woensdag van 14.00 tot 16.00 uur en op zaterdag van 11.00 tot 13.00 uur in de Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne, Hoofdstraat 1A, onder de bibliotheek, te Baarn. De toegang is gratis.



### **Historische Kring Baerne**

Postbus 326  
3740 AH Baarn  
tel. (035) 5430377

e-mail:  
info@HistorischeKringBaerne.nl  
Internet:  
www.HistorischeKringBaerne.nl

### **Ereleden**

J.M. v.d. Brink-van Wijkvliet  
G. Brouwer  
P.H. Kuijt-Smit  
H.H.M. van Vugt

### **Voorzitter**

T. Stein  
Uytenbosch 22  
3743 JD Baarn  
tel. (035) 5420725

### **Algemeen Secretaris**

Vacature

### **Penningmeester**

D. van Wessel  
Callenburglaan 4  
3742 MV Baarn  
tel. (035) 5413481

### **Overige bestuursleden**

A.F.N. Mascini  
tel. (035) 5426102  
P.H. Feitz  
tel. (035) 5414794

### **Werkgroep Oudheidkamer**

E.M.M.A. Kuizinga-Claassens

Uytenbosch 37  
3743 JD Baarn  
tel. (035) 5420372

### **Werkgroep Oude Begraafplaats**

M.M.D. Karsemeijer  
Corn. Dopperlaan 12  
3741 GJ Baarn  
tel. (035) 5417922

### **Werkgroep Archeologie**

J.W.A.A. van der Laan  
De Schoener 12  
3742 HD Baarn  
tel. (035) 5411656

### **Werkgroep Baerne**

A. Twigt  
Stationsweg 51  
3743 EM Baarn  
tel. (035) 5415314

### **Ledenadministratie**

H.J. Kroon  
Drakenburgerweg 27  
3741 GK Baarn  
tel. (035) 5413001

### **Redactie Baerne**

Henriëtte Beuk  
Frits Booy  
Annemieke Geerts  
Arie Twigt  
Cok de Zwart

### **Bezoekadres en bezoektijden Oudheidkamer**

Hoofdstraat 1A Baarn.  
Ingang via de bibliotheek, lift naar  
jeugdbibliotheek. Op woensdagen  
van 14.00 tot 16.00 uur en op za-  
terdagen van 11.00 tot 13.00 uur.  
Voor informatie of een afspraak  
kunt u tijdens openingsuren bellen  
met (035) 5430377 of een e-mail  
sturen:  
info@HistorischeKringBaerne.nl

### **Contributie**

Per adres: minimaal € 16,- per jaar  
Historische Kring Baerne mag  
zich sinds 1 januari 2008 van de  
Belastingdienst tooien met het  
predicaat ANBI, dat staat voor Al-  
gemeen Nut Beogende Instelling.

### **Verzendkosten buiten Baarn en binnen Nederland: € 7,50**

Bij betaling van de contributie  
a.u.b. uw bijdrage in de verzend-  
kosten overmaken. ING: 41.92.133  
Losse verkoop **Baerne**: € 3,50  
Verkrijgbaar bij:  
Oudheidkamer HKB, Boekhandel  
Den Boer, Laanstraat 69, Baarn en de  
VV/ANWB, Brinkstraat 12, Baarn

### **E-mail redactie: redactiebaerne@euronet.nl**

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Het tijdschrift *Baerne* komt mede tot stand door BakkerBaarn.

## **Programma 2011**

7 januari 2011 Nieuwjaarsreceptie in de Oudheidkamer van 16.00 -18.00 uur

20 januari 2011 Lezing (onderwerp nog niet bekend) 20.00 uur

februari 2011 Expositie 'Twee eeuwen Baarnse burgemeesters' (Oudheidkamer)

8 februari 2011 Diavoorstelling 14.30 uur

17 februari 2011 Diavoorstelling 20.00 uur

22 februari 2011 Diavoorstelling 20.00 uur

24 maart 2011 Algemene ledenvergadering 20.00 uur

14 april 2011 Lezing 'Dood en begraven in Nederland' 20.00 uur

Lezingen, diavoorstellingen en algemene ledenvergadering in Het Brandpunt, Oude Utrechtseweg 4a.